

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/312
KARAR NO : 2021/342
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Tutuklu olarak farklı ceza infaz kurumlarında bulunan e lerin birbirleriyle yeterli ileti im kuramamaları nedeniyle aile hayatına saygı hakkı ile haberle me hürriyetinin ihlali sonucu u ranılan manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : E.A.
Vekili : Av. .A.
Davalı : Maliye Hazinesi
Vekili : Av. S.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacının Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza nfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunmaktayken, Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza nfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan e iyle açık yahut kapalı görü me hakkından faydalandırılmadı mını, telefonla görü türülme haklarından yararlandırılmadı mını, e iyle görü me talebinin Ceza nfaz Kurumu dare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedildi ini, söz konusu karara kar ı yaptı ı itirazının Gaziantep nfaz Hakimli i tarafından kabul edilmedi ini, bunun üzerine 10/11/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuruda bulundu unu, Anayasa Mahkemesinin 03/07/2019 tarihli ve 2016/57050 ba vuru numaralı kararıyla aile hayatına saygı hakkının ihlal edildi ine karar verildi ini belirterek, bu sebeple elem ve ızdıraba u radı mını ileri sürülerek, 60.000TL manevi tazminatın ihlal tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Gaziantep 1. dare Mahkemesi 17/09/2020 tarihli ve E.2020/719, K. 2020/713 sayılı kararı** ile, Ceza nfaz Kurumu dare ve Gözlem Kurulu tarafından verilen kararın yargısal denetiminin infaz hâkimli i ve a ır ceza mahkemesi tarafından yapılması ve i lemin yargısal i lem niteli ine dönü mesi nedeniyle bu i lem sonucu devletin sorumlu tutulması ve bu sorumlulu un yargısal denetiminin de aynı yargı düzeni içinde yapılması gerekti i belirtilerek, uyu mazlı ın çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

3. Davacı, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. **Gaziantep 11. A ır Ceza Mahkemesi 25/02/2021 tarihli ve E.2020/415, K.2021/71 sayılı kararı** ile, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde suç soru turması veya kovu turması sırasında gerçekle en koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebilece i ve madde metninde bu aykırılıkların tahdidi ekilde sıralandı 1, davacının ceza infaz kurumunun eylemi nedeniyle tazminat talep etti i, bu talebin bu kapsamda bulunmadı ı belirtilerek, iddiasına yönelik uyu mazlı ın çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin nfazı Hakkındaki Kanun'un "*Hükümlünün telefon ile haberle me hakkı*" ba lıklı 66. maddesi öyledir:

" (1) *Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurba kanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüş me yapabilirler. Telefon görüş mesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.*

(2) *Açık ceza infaz kurumları ile çocuk e itimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüş me yapabilirler.*

(3) *Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, e ve karde lerinin ölüm, a ır hastalık, salgın hastalık veya do al afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görü meler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.*

(4) *Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk e itimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri ileti im araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar."*

6. "*Hükümlüyü ziyaret*" ba lıklı 83. maddesi öyledir:

" (1) *Hükümlü, belgelendirilmesi ko uluyla e i, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın husımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dı nda bir daha de i tirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdi i en fazla üç ki i tarafından, yarım saatten az ve bir saatten fazla olmamak üzere çalı ma saatleri içinde ziyaret edilebilir. (Ek cümle: 24/1/2013-6411/9 md.) Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir.*

(2) *Birinci fıkrada belirtilenler dı ndaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından yazılı olarak izin verilebilir.*

(3) *Görü ler, ko ul ve süreleri Adalet Bakanlı nca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır."*

7. "*Tutukluların hakları*" ba lıklı 114. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları öyledir:

".....

(2) *Soru turma ve kovu turma evrelerinde tutuklular, kurumun bu husustaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soru turma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovu turma evresinde hâkim veya mahkeme, soru turmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.*

(3) *Tutukluların yazılı haberle meleri ile telefonla görüş meleri, soru turma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovu turma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.*

.....”

8. Aynı Kanun’un “Tutukluların yükümlülükleri” ba lıklı 116. Maddesinin ilgili kısımları da öyledir:

“ (1) Bu Kanunun; hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, telefonla haberle me hakkı, ziyaret, yabancı hükümlüleri ziyaret, ziyaret ve görüş lerde uygulanacak esaslar,..... hükümlerin tutukluluk hâliyle uzla ır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

9. 4675 sayılı infaz Hâkimli i Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” ba lıklı 1. maddesi öyledir:

“Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kurulu , görev, çalı ma esas ve usullerini düzenlemektir.

(De i ik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin verdi i kararlara yönelik ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, i leri yapmak ve kanunlarla verilen di er görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ili kin hükümleri kapsar.

10. “ infaz Hâkimliklerinin Görevleri” ba lıklı 4. maddesi öyledir:

“ infaz hâkimliklerinin görevleri unlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerle tirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sa lanması, bedensel ve ruhsal sa lıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dı arıyla ili kileri, çalı tırılmaları gibi i lem veya faaliyetlere ili kin ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, mü ahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi i lem veya faaliyetlere ili kin ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u iddiasıyla yapılan ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa ikâyet niteli indeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin verdi i kararlara kar ı yapılan ikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin mahsup, ceza zamana tımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve i leri yapmak.

7. Kanunlarla verilen di er görevleri yapmak.

Kanunlarda ba ka bir yargı merciine bırakılan konulara ili kin hükümler saklıdır.”

11. “ infaz hâkimli ine ikâyet ve usulü” ba lıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin verdi i kararların kanun veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u gerekçesiyle bu karar,

ilemin veya faaliyetlerin ö renildi i tarihten itibaren on be gün, herhalde yapıldı ı tarihten itibaren otuz gün içinde ikâyet yoluyla infaz hâkimli ine ba vurulabilece i hükmüne ve “ nfaz Hâkimli ince ikâyet Üzerine Verilen Kararlar” ba lıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, “ nfaz hâkimi, inceleme sonunda ikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan i lemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir” hükmüne ve son fıkrasında “ tiraz, infaz hakimli inin yargı çevresinde bulundu u a ır ceza mahkemesine yapılır. nfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi oldu u takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.” hükümlerine yer verilmi tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, tutuklu olarak farklı ceza infaz kurumlarında bulunan e lerin birbirleriyle yeterli ileti im kuramamaları nedeniyle aile hayatına saygı hakkı ile haberle me hürriyetinin ihlali sonucu u ranılan manevi zararın tazmini istemiyle açılmı tır.

15. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı nfaz Hâkimli i Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan ...dı arıyla ili kileri...ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa ikâyet niteli indeki konular hakkında karar vermek...konusuna ili kin olup, bu ikayetleri incelemenin ve karara ba lamanın nfaz Hâkimli inin görevinde oldu u düzenlemesine istinaden, bu konulardaki ikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli oldu u belirlenmi olup, aynı ikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılaca ı, ancak Uyu mazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli oldu u hususunda karar verme yetkisi bulunmadı ı gözetildi inde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerekti i sonucuna varılmı tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gaziantep 11. A ır Ceza Mahkemesinin 25/02/2021 tarihli ve E.2020/415, K.2021/71 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 11. Asli Ceza Mahkemesinin 25/02/2021 tarihli ve E.2020/415, K.2021/71 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİNLİK OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN